

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 61. (78) | ЛЬВІВ | ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ. | ЛУЦЬК | РІК II.

АДРЕСИ: „НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18. „НОВИЙ ЧАС“ Луцьк, вул. Вол. Гораборга 16.

Новий напад больш. відділу. — Болгарія під знаком революції.

Новий напад большев. відділу.

В околиці повіту Дубно перейшов границю новий, озброєний большевицький відділ в силі 30 люда. Є позначки, що це на спосіб військовий зорганізований відділ. „Погулявши“, відділ мимо польської погоні повернув без шкоди на совітську територію.

На Шлезьку щораз гірше.

Телеграфують, що страйк на Шлезьку прибірає гострійші форми.

Болгарія під знаком революції.

Приготування партії стамбулінців до революції йдуть повним ходом. Правительство покликало під зброю 3000 резервістів.

Льондонська конференція.

Льондонська конференція зближається до кінця. Порозуміння досягнуто. Наступить евакуація Рурщини Французами.

Відважні майстри.

Ілюстрація представляє хвилю, як відважні майстри — механіки драпаються на височенну вежу Айфля в Парижі, щоби направити деякі знищені часом і ржою залізні визання. Вежа Айфля це найвища будівля світу, бо висока на 300 метрів. На вершці цієї вежі знаходиться славна станція бездротної телеграфії. Скільки ріжного залізя пішло на ту будівлю, вистарчить сказати, що колиб 1000 пейсатих міннялів їздило по 1000 селах, на 1000 возах, в на 4000 колесах 366 днів, то не замінялиби і половини потрібного залізя.

В імені Річпосполитої Польської!

Суд окружний карний, яко Трибунал пресоий у Львові, рішив на внесок державної прокуратурі, що зміст часописи „Новий Час“ число 56 (73) з дня 27 липня 1924 в артикулі під заголовком: 1) Два способи в уст. м. слов: мати спокій а Поляки діляться. 2) З артикулу слідуєчого: а) титул і вступ аж до слів: має бути оповіщений включно, б) уст. м. слов: не дотикає а та нехай. 3) Панщина в Богородчанщині в уст. м. слов: наших сил а може ті. 4) На сиді земельної реформи уст. між слов. поміщик а у вкараню. 5) Дивні діла п. Грабського в уст. від слів:

але і добра до кінця. 6) Огляд світових подій в уступі м. слов: заграничних справ а поза тими 7) Свято Адама Коцка в уст. від слів: По відправі до кінця арт. 8) Непощановання укр. свят в уст. між слов: поширені а в окружнім суді. 9) Допяси а) уст. кореспонденції з Вішнівця від слів: цікаво, чи такі до кінця, б) з кореспонденції зі Зборова уступі а) між слов: деморалізаційне а п. Кулик Василь, б) від слів: А патріоти до кінця артикулу містить в собі ество ад 1—6, 8, 9 злочину з § 65а зак. кар., ад 7) провини з § 305, 296 з к., ад 9 б) провини з § 307 з к., відносно до уступів ад 2) також провини з § 24 зак.

прес. з 17. XII. 1862 ч. 6/83. В. З. Д. узнав доконану в дни 24. липня 1924 конфіскату за опрвадану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. з. к. заборону дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторові тої часописи, щоби це рішення помістив безплатно в найближшому числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. 6. ex 1863. а іменно засудження за переступство на гривну до 400 алп. Львів, 27 липня 1924.

Довкруги університетської геци.

(Д. П.) Зобов'язання суароти віртелів це незвичайно погана річ. У цьому переконуються тепер поляки, покликуючи до життя „руські університет“. Поляки зовсім з тим не кривяться, що вони зобов'язалися суароти Англії і др. вел. держав утворити український університет. Навіть ендеки, навіть Станіслав Грабські з тим вже погодився. І вони той „університет“ для Rusinów починають творити. Від 1. жовтня у Кракові в будинку П. К. О. має розпочати свою діяльність „руські університет“...

О іронісі!

Цей будучий „університет“ є впливом компромісу між польським правительством, на якому тяжить обов'язок покликання до життя українського університету, і — скідно галицькими вшехполяками, які стоять на сторожі „польскосьді“ — кресув.

Польське правительство заумувало оснувати „університет“ в одному із провінціональних міст Сх. Галичини. Цьому спротивилася „Рада Народова“, яка вимагала утворення не університету, але інституту і нігде інде, як тільки у Варшаві. Остаточно між тими чинниками наступив компроміс, на підставі якого польське правительтво творить „руські інститут“ в Кракові при ягайлонським університеті.

Діяльність „Українсько-литовсько-білоруського Комітету“ в Парижі.

В Парижі утворився сталий українсько-литовсько-білоруський Комітет, який веде дипломатичну і пропагандивну акцію на міжнародній арені. Головою Комітету є український представник Др. Михайло Лозинський.

Великий Зізд Чорних.

Цими днями відбув ся в Нью-Йорку величезний конгрес Мурини чорної африканської раси. Мурини чорної раси, яких нараховують на 400 мільйонів, не мають до тепер своєї держави. Ще в недавніх часах були вони зовсім закріпощеними невольниками чужих, особливо європейських народів. Навіть в теперішніх часах поводяться з ними завойовницькі європейські народи, які мають свої колонії в Африці, Азії, та в Австралії більше як зі скотиною ніж з людьми. Задля такої віковичної неволи, стоять Негри на дуже низьким ступні культурного розвитку.

Однак в наших часах, коли навіть найменший нарід стремить безоглядно до своєї державної самостійности — зачинають і чорні домагатися своїх прав.

Цей четвертий вже з черги конгрес, є власне виявом тих стремлінь поневоленої раси.

Провідником цілої цієї „чорної“ акції є Мурин Марко Гарвей, який вже давніше оголосив, що вже буцім існує африканська Чорна республіка. По правді її нема, є лише прихильники такої держави. Однак ніхто не має права легковажити

собі такої республіки. Чому? Бо де є завзяті прихильники якоїсь справи — то справа мусить удатися і чортова сила тут нічого не вдіє. Покищо Чорні кажуть: республіка — то ми! І слушно. Отже не дивно, що чорний пан Марко Гарвей, називає себе вже президентом африканської республіки. На конгресі повітано його з великою пошаною і парадною. Над його троном, на яким його посаджено, сторчала червоно-чорно-зелена хоругва чорної раси.

Підчас конгресу промовляв Гарвей до учасників кілька разів. Він протестував проти гнету і неволи чорної раси расою кавказькою, значить нашою білою, і доказував, що чорнокожці не так тупі і забиті голови, як собі представляють Європейці та Американці.

Врешті чорний президент візав присутних, щоб вони розмишляли про: „чорне небо, чорного Бога і чорних ангелів“, як рівнож про „біле пекло з білими чортами“. (Це вже певно натяк на білу расу).

По конгресі зібрано між учасниками тисячі доларів на „чорні“ цілі і вислано телеграми до папи, Мусоліні, Мак Доналда і секретаря Ліги Народів.

Важне для селян.

Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ комунікує:

Час зголошення елементарних шкід: Звертасмо увагу членів, пошкодованих елементарними нещастями, що о шкоді елементарній належить донести до Скарбового Інспекторату задля узискання податкових пільг до 8 (вісьмох) днів по шкоді. (§ 9. уступ 3. розп. Мін. Скарбу з дня 29 вересня 1923 В. З. Р. П. Ч. 101, поз. 797).

Податкові пільги для рільників, яких господарства потерпіли ізав повеней.

На основі розп. Міністерства Скарбу з 23 квітня 1924 р. Ч. 85./IV мають господарі, які потерпіли шкоди ізав елементарних нещасть, право домагатися здержання примусового побору ґрунтового податку, аж до порішення їх подань о опуст того податку. Як що в околиці повстали непомірно великі шкоди тоторийні ізав живлових нещасть, має скарбова власть з уряду здержати екзекуцію ґрунтового податку аж до оконечного вирішення Міністерства скарбу. Рескриптом з дня 10 мая 1924

р. Ч. 2357/V. запорядило Міністерство Скарбу *здержання примусового побору першої рати масткового податку* у тих господарів, які потерпіли ізза повеней. Належитість платна буде щойно в терміні платності осінньої рати масткового податку. Від належитости, платність якої відрочена, не мають податкові влади стягати відсотків проволоки аж до терміну другої (осінньої) рати.

Пільга в сплаті масткового податку належить рільникам, яким признано пільгу у сплаті ґрунтового податку ізза шкід повени.

До всіх філій Красного Товариства Господарського „Сільський Господар“ в краю!

В справі віставлення шкід. Взивається отсею дорогою усі Філії до *предложення нам в як найкоротшому часі докладних даних про висліди жнива на їх територіях.* Належить подати, що спричинило

шкоду (повинь, дощі, град, посуха, ржа, спориш, жовта стебельна мушка і т. п.), і як велика шкода (кілько з морга дає збіжа в цім році, кілько моргів засівів пропало і т. п.).

Звідомлення сі використані будуть для заходів Товариства задля узизкання *Генерального опусту ґрунтового податку* для повітів, які потерпіли шкоди і для здержання всіх кроків езекуційних.

Красне Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові.

ВІД 10. СЕРПНЯ

кілька вільних кімнат в Зелеманці. -- Зголошуватись: Львів, вул. Руєька 18., III. п.

МИКОЛА ЗОРКО.

Огіркове время.

*Мріють огірки в городі...
Люди в полі. А в господі
Подобен гнилії колоді
Позіхає тільки... злодій.*

*Люди в полі муравлями.
Горнуть пальцями й граблями,*

Хружіяда в Яворівщині.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

36)

Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії.

Щойно польська нахабність у 1848 р. зробила з Сінкевича — Савла Павлом, як і з багатьох інших, затуманених польською пропагандою.

Вводячи в тодішню атмосферу в українській духовній семінарії у Львові та вказуючи на труднощі, що з ними зустрічалася праця Шашкевича й товаришів, оповідання Сінкевича свідчить, як легко було семінаристам, отже й Шашкевичеві, знати зміст пропаганди Ценглевича. Правдоподібно з ролі Ценглевича як звязкового між вихованцями української духовної семінарії й польськими конспіративними кругами виробилася думка про українське походження Ценглевича, про що не свідчить ні його імя ні прізвище ні життєписець. А в тім були й між українськими богословами, замотаними в польські конспіративні організації, одиниці, що відчували свою національну окремішність і запротестували, коли Товаришення польського люду не взяло в своїй назві під увагу українського народу (історик польського повстання з 1846 р. Саля).

Шашкевич задумав здобути для рідної мови право горожанства в проповіді й виголосив першу українську проповідь у семінарії перед феріями 1836 р. По феріях тогож року виголосив Шашкевич по українськи проповідь разом із двома своїми товаришами в трьох львівських церквах: Шашкевич у святоюрській, Юліян Величковський у волоській, а Микола Устіянович у п'ятиницькій церкві. Вони обдурили семінарійний ректорат, предложивши йому для затвердження польські тексти проповідей, а виголосили їх дійсно по українськи одного й того самого дня — на Покрови. Польські тексти проповідей предложила згадана трійка правдоподібно тому, що більшість богословів четвертого року мала за собою польська течія, а не українська. Що її проповідання українською мовою не йшло гладко, свідчить факт, про котрий оповів Яків Головацький, а саме, що насторалисти дали собі слово не говорити проповідей навіть у львівських церквах інакше, як тільки по українськи. Перший приготував Маркіянів товариш Семен Плешкевич українську проповідь для волоської церкви. Та як же тяжко було переламати звичку! Проповідник вийшов на амвону, перехрестився, сказав церковнославянський текст і, подивившись на інтелігентну публику, не міг видобути з себе українського

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Радять

Союзники з Німеччиною в Лондоні, і як говорить звіт про те, що з тих всіх нарад — буде між ними згода. Німці погодилися на пропозиції союзників і вже навіть дещо поіспісували. Чи виповнять вони те, до чого зобов'язуються — побачимо. З практики знаємо що буває інакше.

Еріо

нагло виїхав з Лондону. Кажуть, що між ним і іншими французькими делегатами прийшло до непорозуміння. Тому виїхави вони до Парижа, щоб порозумітися з Радою міністрів. Як звітують з Парижа, Еріо перепер свої домагання і вертає до Лондону. Цього тижня сподіваються закінчення конференції.

Переговори

Англійсько-совітські вже закінчилися. Уже туй туй мали їх зірвати, та англійська партія праці, яка тепер в Англії при владі потиснула і договір підписано. Та ніхто з того не тішиться. Всі є переконані що в англ. парламенті той договір не буде мати більшості, бо проти його виступили і ліберали, які підпирють теперішнє правительство,

в Польщі

якось легше. „Банда“ втікла вже до большевиків і вже менше клопоту. Польський міністер загран. справ вислав до совітів велику ноту, в якій протестує проти тих банд, які большевики насилають на Польщу. Боль-

слова, але до краю збентежений, узяв рукопис і загикуючися, з бідою переклав свою проповідь до кінця.

Та заходячися, щоб українська народня мова здо була собі права на місці польської, й думаючи про народню освіту, молоді ідеалісти почали призадумуватися над тим, що властиво знають вони про свої народні маси, як оповів про це Яків Головацький у своїх споминах: „Ми далі розправляли, розмірковували та спорили; перебирали всякі теорії й гіпотези, — нарешті переконалися, що про народ ми знаємо тільки те, що чули від інших, а народньої мови, народнього побуту цілком не знаємо. Постановлено, що треба йти між народ, досліджувати на місці, збирати з його власних уст пісні, тисячі котрих народ зберігає в пам'яті, записувати його приповідки й приказки, його повісти й перекази, — словом, нам філософам (ученикам сьогоднішньої сьомої й восьмої класи) треба йти в народ і вчитися у нього його мудрости. По таких міркуваннях стало на деннім порядку питання про те, хто готовий поклати всі перешкоди й труди такого підприємства, і я перший зважився йти в народ“.

Як звичайно буває в таких разях в учеників, Головацький зголосився хорим, приготував найнеобхідніше

для пішанниці, взяв дещо гроша й вирушив у дорогу. Шашкевич і Вагилевич товаришили йому з чверть милі за стрийську рогацьку. Свою мандрівку відбув через Солонку, Миколаїв, Розвадів, Надітичі, Витанс, Галич, Ста-Бніславів, Коломию, Гвоздець, Городенку, буковинські села Бабин і Сінків і звідти поворотом через Чортків, учач, Мо настириська, Підгайці назад до Львова. Ще у Львові чув Головацький, що в Коломиї учителює Григорій Ількевич, котрий збирає пісні з уст народу. Прибувши до Коломиї, допитався Головацький до Ількевича й разом із ним пішов до широго Українця Миколи Верещинського, що був директором повітової школи. Верещинський спочував задумам Головацького, хвалив його наміри, любов до рідної справи й самопосвяту. А що Верещинський був високоосвіченою людиною, знав прегарно німецьку літературу, любив рідну історію, мав ясні погляди на такі питання, як питання про народність, філософію, естетику, культуру й т. ин., то в часі свого кількадевного побуту у Верещинського з розмов із ним багато скористав Головацький для вироблення свого світогляду.

(Далі буде).

шевики сміються в кулак, і кажуть, що то не їх банди. Навіть пропонують, щоби утворити у Варшаві спільну комісію, яка розслідувала би справи банд.

Страйк на горішнім Шлеську продовжується. Польща тратить кожного дня мільйон злотих. До чого то доведе — невідомо. Але тільки завдяки сконсигнованню великих мас поліції і війська нема ще там „шлеської совітської республіки“.

Календар — Серпень.

14. Четвер (1) Ч. Хр. Прав. 7 муш. М. — Схід 4:14. Захід 6:44.
 15. П'ятниця (2) Перем. Стеф. Прав. Перем. Стеф. Схід 4:15. Захід 6:42.
 16. Субота (3) Дальмата. Прав. Дальмата. — Схід 4:17. Захід 6:40.
 17. Неділя (4) 9. Нед. по Зел. Святах. — Схід 4:19. Зах. 6:39.

Народні приповідки.

До Спасівки мухи на пана роблять, а в Спасівку на себе.
 Спасівка — ласівка, а Петрівка — голодівка.
 Прийшов Спас, держи рукавичі про запас.

Що сталося в серпні.

13. 1836 народився поет, учений і громадський діяч Іван Франко.
 14.—16. 1649. Перемога Хмельницького над Поляками під Зборовом.

16. 1667. Юрій Хмельницький, син Богдана вибраний гетьманом.

17. 1772. прилучено було Галичину до Австрії.

— 0 —

З краю.

„Powiatowa komenda uzupelnien“ назначила перегляд мушин з села Парише коло Надвірної на 19. серпня, себто на Спаса. І кажуть, що нам але діється.

Урядник староста в Чорткові обманцем і злодієм. В Чорткові в старостві, служить в характері концептового урядника неукінчений правник, вихрещений жид Владислав Вайгер, венямінок п. старости Топольницького. Цей панок висланий в липні ц. р. на асентунок коней на села, обікрав пошту в Колиндянах на квоту 250 злотих. Коли на донос пошкодованої почтарки пана „комісаржа“ здемаєсковано і заряджено проти нього судово-карні доходи, почали до суду впливати донесення, з яких виходить, що пан „комісар“ від давня управляв з успіхом фах обманця, аж на „ординарній крадіжці“ повинувалася йому нога. Як розказують, між пошкодованими є також жінка п. старости Топольницького.

Беруться остро. Дня 25 червня відібрано укр. парохом і деканом з Девятник пов. Бібрка, о Миколі Стисловському метрикальній книжці мов якому проступникови за каригідні вчинки, а передано їх п. Узареві, команд. держ. пол. в Соколівці ад Бібрка. Нагляд над церковним майном поручено церковному комітетови не подаючи сьомому парохомі жадних причин що до такого поступовання ні устно, ні на письмі.

Розумні як Соломон. В днях 12—14 червня переїжджала лінією Ворохта—Надвірня якась чеська прогулька на галицький бік. З тої нагоди вивішено на залізничній станції Надвірня побіч стайничої назви по польськи, також таблицю з українським написом. По відвіді Чехів Соломони таблицю з укр. написом зняли і сховали на другу „оказію“.

Вже їдять птахами.

Досі їдали люди кіньми, волами, коровами, ослами, мулами, верблюдами, північними реінферами-рогачами, псами, а був навіть випадок, що один Італієць вибрав собі 4 добрі беоги, помалював на зеленому і їздив собі по вулицях Риму. Аж ось доносять з Відня, що там приучують до їзди найбільшого на світі птаха, що є величини доброго коня, називається струс і ховається тільки в африканській пустині. Колиб наші кури і когути про це знали, то певно дуже високо „дерли би свого носа“, за те що їхній рід доскочив собі такої пошани.

Зі світа.

Особлива кара. По революції в Альбанії, яка закінчилась в половині липня відомою революційним військом у волове місто Альбанії — Тірану, та проголошено давнішого президента міністра Ахмед Бея Цогу, дуже цікаво покарано кількох прихильників давнішого уряду. Їм призначено видати дуже багато рішунусу. Бідаків „чистило“ кілька днів від прихильності до старих часів. Та найгірше це, що вони мусіли ще й за рішунус — заплатити!

„**Ту на тніє з райка, ја на сієбіє з райковом!**“ Так собі думав один польський старшина і поранив шаблею старого сивого жиди. Ціла подія виглядала так: Йшов собі один польський старшина з жінкою, чи може не з жінкою на прохід. Напроти них надійшов якийсь сльиний

М. ОСТЯК.

Що ми робимо і що вони роблять, або дурних і в церкві бють.

(Докінченне).

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ

посла С. Хруцького і тов. з Укр. Клубу до панів міністрів: справ внутрішніх і справедливості в справі конфіскації українського часопису „Новий Час“ у Львові.

Систематичне переслідування української преси на просторі Польської Річипосполитої не устает. Кожде число виходячого у Львові часопису „Новий Час“ паде жертвою конфіскації. І так львівська прокуратура сконфіскувала в ч. 34 „Нового Часу“ з дня 20. липня 1924 цілий фейлетон п. з.: „Що ми робимо і що вони роблять, або дурних і в церкві бють“, який звучить:

Так от, що він робить?

Відповідь проста: лічить... лічить польські фінанси. Фінансовий лікар значить. І що ви скажете, надзвичайно гарний лікар. Так ловко

поставив на ноги ці слабовиті польські фінанси, що просто чудо. Трудно було й чекати чогось подібного. Бо що, ви думаете — це легка штука? Легка?!...

Поволі. Яка тут легка, коли одні вже ті фінанси ховали, другі про них ще так сяк балакали, а треті й балакати про них не хотіли.

Де ж, така слабкість — сухоти. Це ж дуже трудно вилічити. Треба в Італію їхати, або кудись там у Францію, Англію... Та в Італії, знаєте, той Мусоліні — страшенно несимпатична й тверда серцем людина... В Англії теж не зовсім здорове повітря, ну а Франція — Франція й сама хора.

І от сам Бог послав того Грабського. Коли б не він, то напевне стався би величезний крах... А так ні — все владналось і, мов після тяжкої хвороби, спочиває. Ніяких ні в кого турбот, клопотів...

От взяти б хоча нашого селянина. Страшенно неспокійна людина, а й то заспокоївся. Заплатив

грунтовий податок — один, другий ну ще там яких других пару податків і ша: збіже все віддав і спокій. А то ж чисте лихо, коли те збіже лежить десь у коморі. По перше саме вже збіже — то клопів, бо треба думати, щоб його хто не вкрав, не спалив... А так — голова спокійна. А потім, коли збіже є, то хочеться і до міста поїхати; щось купити, а так вже сиди собі дома...

От одно хіба його трохи турбує, що коли ще буде який податок (а що він буде, то в нього нема сумніву) то чим він тоді його заплатить... Але це його так і турбує і не турбує, бо коли нічого нема, то що й візьмеш. Душу хіба. Та що варта душа, як при ній ні гроша?!

Або купці.

Чи вони були коли такі спокійні, як тепер... Зайшов у крамничню крутнувся туди, сюди, подививсь; усе лежить, як лежало — гаразд значить... Вийшов на двір, погрівся на сонці... Приємно, те-

старушок і шукаючи дороги палкою по-трутив шановну даму. Пан офіцер думав, що це нарочно і не розбираючи богато рубнів каліку шаблею по голові. Старушок упав покровавлений на землю, не знаючи навіть за що на нього така на-пасть.

Процес комуністів. В місті Оломуші на Моравії, має початися в найближньому часі процес, в якому на лаві обвинувачених засідає 123 молодих комуністів. Акт оскарження закидає їм, що вони творили тайні зв'язки, та займалися пропагандою.

Цікаво.

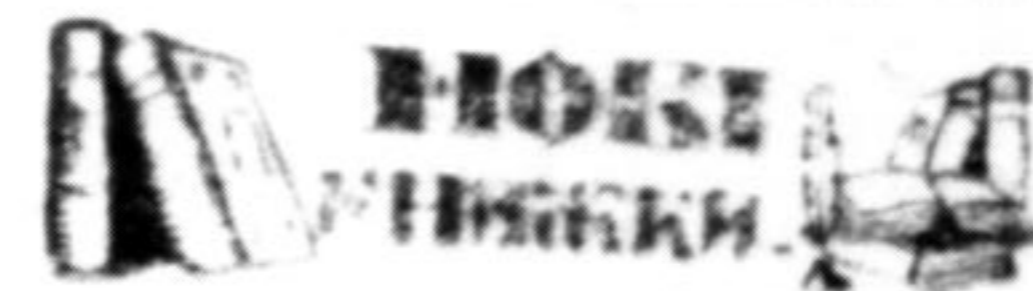
Новий лік проти старости. Чеський лікар др. Младейовський винайшов новий лік на звапінне жін. Ця хвороба виступає звичайно в старших людей і до тепер кінчалася все смертю. Винахідник впевняє, що його лік не шкодить здоров'ю, а вже більше як 50 випадках поміг. Якщо лік покажеться справді добрим, то буде усунена одна з хоріб старости і ми ми може будемо жити стільки як Адам.

Дивна хвороба. В Америці в стан-Огайо захворів хлопчик на дивну хворобу. Його тіло кам'яне і відпадає цілими кус-ками. Це ред дуже рідкої недуги, про яку медицина майже нічого не знає, а зветься вона склеродерма.

то ж кождий селянин і турбується, щоб хві грошки тютюну приховати свого, щоб мади менчі видатки. А закон забороняє, щоб ізза того скарб не збанкрутував. І ото прихав до нас акцизник та й поліціант, забрали зі собою Кондрата Канци-мала і наказали йому виривати по людях посаджений тютюн. Повиривали, декого оштрафували, а Кондратови потім казали йти до дому. Не можна садити тютюну, то й повиривали, але яким правом вони виривають чоловіка від роботи і навіть не заплатають за день? Що-ж нарешті — чи ми вільні якісь обивателі, чи ми батраки у всяких поліціантів та акцизників? *гр.*

С. Воронець, пов. Дубно. До се-ла назначили молоденького священника, що тільки що скінчив семінарію. Як біль-шість священників на Волині не має „оби-вательства“, так і цей молоденький, тільки що про те „обивательство“ старається. Ну — і хай би собі старався, нікому від цього ні солодко, ні солоно. Але гірше з тим, як він старається. Кажуть, що цей молоденький батя питається людий при-сповіді, хто займається політикою та хто агітує проти „панства“. Чи то-ж таким чином добиватися „обивательства“? Як-же годі люди шануватимуть такого пастиря!... *Сусід.*

Чи Ви вже приєднали „Новому Часови“ — бодай одного передплатника?

(Надіслана рецензія.)

„Село“ хліборобський календар на 1925 р.

Нарешті появился у нас, серед хліборобської нації, перший хліборобський календар! Заки він най-

дется в хатах наших хліборобів, годиться наперед сказати про него який він, що в нім є, для кого він передусім призначений, яка його мета.

Метою цього календаря є по-глибити хліборобське знання на-ших сільських господарів. Отже має цей календар на увазі передусім усіх наших хліборобів, які при-цею на рілі і годівлею худоби збо-гачують своє і народне майно. Скріше чи пізніше уся земля опи-ниться в руках хліборобського се-лянства і сповниться бажання на-ших мало і безземельників. І вони стануть дійсними господарями р-дної землі. Щоби цей мент застав наше селянство підготовленим щоби воно могло стати найкор-нішим господарем на усій нашій землі, треба вже тепер ширити хліборобську науку в нашій наро-ді. Не „популярні“ балачки, веселі казки „на здогад буряків“, але хлі-боробську науку! Хліборобство в теперішній час уже не таке діло, що може собі дати з ним раду і темна людина. Як у всіх иньших народів світа, так і в нас тільки хліборобська наука доведе наших рільників до гаразду села, який є підставою гаразду українського на-роду! Маючи це на увазі, кален-дар „Село“ бажає подати нашому продукуючому селянству основні відомости із хліборобської науки, щоби кождий господар знав не тільки як вести своє хліборобство, але ще й чому так, а не инакше.

Читачі хліборобського кален-даря „Село“ найдуть у ньому ос-новні правила хліборобського знан-

С. Заставе на Волині. Хоч як тяж-ко живється людям, але закурити хочеть-ся „Панської“ тютюну не докутишся.

Ніхто не турбує... Аж і ве-чір — пора замикати крамницю. Замикає Деякі, щоб не мати мо-роки й на завсідги її замикають або самі, або за допомогою по-ліції.

Одним словом — все прямує до відпочинку й спокою. Набли-жається царство нірвани.

Це — він робить. А що вона робить, вона: влада „спудечного безпеченства“, чи як там.

Як ви кажете?... „Поліція?“

Ну, нехай буде поліція. Нехай буде поліція. Нехай буде так. Воно пра-да слово поліція якось звучить краще — присмище і викликає гарні, гарні спомини, такі гарні, що аж в Ри... Варшаву хочеться їхати. Так... звісно ж — Варшава гарний горіст і столиця до того... І при-тому чисто польський, а я сам хоча й Українець, але страшенно люблю все польське, бо мій дід, прадід бабка і прабабаба були... все були поляками... (Е, панове, з по-ліцією треба вміти балакати!).

Так що-ж робить ця сама, як ви кажете, (я не кажу) — поліція?

Бачу, що це вам дуже цікаво. Але я вам не скажу. Чому? Шко-дую вас но і ваших діток. Правда боно шкаво послухати всякої стра-ховини про всяких героїв, лицарів, (а всякий поліціант безумовно і ге-рой і лицар), але раджу вам у та-кому випадку почитати краще „Дон Кіхота“ Сервантеса: спокійно бу-дете спати і взагалі... Взагалі я ні-чого, крім поганого... чи то — взагалі нічого поганого не можу сказати про поліцію. То й балака-ти про неї не хочу й зачіпати її не хочу, на дідька вона мені здалась. Досить того, що вона мене часом зачіпає.

Одно тільки можу сказати, що на кресах полиця страх симпатична, ну й у Львові теж. Там кажуть, на-віть і роман якийсь вийшов... Один, ніби, з лицарів закохався в одну... І так закохався, що взяв і повісив її... Дуже, бачите, кохав...

Тепер — що-ж воно робить? Воно: на все дивиться, кри-виться, мовчить і дише.

Сказано — дурних і в церкві біють.

А що таке воно?

Догадайтесь.

Супроти того, що конституція (арт. 105) забезпечує горожанам Річипосполитої сво-боду слова, а конфіскація висше наведе-ної статті свідчить о явній насильстві него права і переконує суспільність, що вона є поза правом і є видана на сваволю польських урядників, висше підписані за-питують панів міністрів:

- 1) Чи відомі їм наведені факти?
- 2) Чи схотять панове міністри приди-внитися цьому і зробити відповідне заря-дження, щоби поставити край цьому систе-матичному нищенню української преси?

Варшава, 31 липня 1924.

(Підписи)

на у статтях: 1) *Всілякі роди землі*, 2) *Управа гілі*, 3) *Як і чим гноїти землю*, 4) *Спеціальний гній і компост*, 5) *Зелений гній*, 6) *Помішні (штучні) гної*, 7) *Яким насінням сіяти в полі*, 8) *Що по чім сіяти*, 9) *Головні основи годівлі худоби*, 10) *Торф і його значіння в сільському господарстві і промисловості Волині*.

З огляду на величезні грошеві витрати, які тепер поглотує видання більшої книжки, — і з огляду на нашу постанову видати цей хліборобський календар ще перед осінню цього року, не було можливим помістити у цій календарі ще деяких зацікавлено надісланих нам праць з обсягу молочарства, пасічництва, управи лук та пасовищ. Усе те буде надруковане в „Новім Часі“ або піде до календаря на 1926 рік. Все ж таки вже й читачі „Села“ на 1925 рік мають нагоду зацікавитися з вислідами хліборобської науки в багатьох найважливіших відділах своєї праці.

Крім вище названих відомостей є в „Селі“ докладні *вказівки на кожний місяць що робити дома, на полі, в городі, в інспектах, в саді, в лісі та в пасіці*, — є велика й дуже цікава стаття про *найдавнішу минавшину української землі і її перших людей аж до народин Ісуса Христа*, — є *вказівки що робити, аби мати від коров багато доброго молока*, — є *поучення кільки висівати та садити на один гектар усіх хліборобських продуктів і який має бути їх звичайний прибуток*, — є *календар вагітності домашніх звірят і дуже важні поучення про першу поміч у наглих випадках занедужання домашніх звірят*.

Усе те подаємо на підставі вислідів хліборобської науки і практики німецьких, французьких та чеських хліборобів. Певно, чимало наших селян, а то й міських інтелігентів, налякаються зразу, що наше „Село“ занадто „наукове“. Та це пусте. Наше теперішнє село вже розуміє свою справу і знає, що без науки вже годі господарювати! Тисячі наших селян вже бачили німецьке, чеське, італійське і американське село, і тому вони вже знають, що *хліборобська наука* допровадила тамошніх селян-господарів до гаразду і волі!

Є ще в нашій календарі стаття про це, як старі наші люди пізнавали погоду, яке наше минуле, є згадка що треба нам шанувати наші старі різні звичаї та обряди, є деякі поезії і дрібні уваги.

Дуже важною частиною календаря є *табелі для усіх господарських записок*. В добре веденні

господарстві мусять бути усе докладно обдумане, пороховане і записане. На все те є в нашій календарі приготоване місце і таким чином оцей календар буде книжкою, з якою наш господар повинен зустрічатися кожної днини.

Добрий папір, численні образки, ясний друк, приладна окладинка і дуже дешева ціна ось — і дальші прикмети нашого „Села“.

Наша сільська інтелігенція (священство, учительство) дістають у цій календарі підручник із якого можуть користати для безлічі викладів і ділових розмов в читальнях і кооперативах про основи сучасного хліборобства. Безумовно цей календар є новиною, до якої наш сільський світ ще не звик, але з огляду на майбутнє нашого сільського хліборобства наша сільська інтелігенція обов'язана проголосити на селі і що стежку.

ПОЧТА

Переписка Редакції.

Довисувач з Якторова пор. Перемішляни. Просите, щоби помістити до-

ЖИТО НА ЗАСІВ

КВАЛІФІКОВАНЕ оригінальне „ПЕТРУС“, „МИ-УЛИЦЬНЕ“ — з усіх видів досвідчавсь в пів. мбо. чин. машин. с. само-

виши і меншк-ми посіявкам. Тов. „ТОЛАС“ ЛЬВІ: Міцкевича 27. Філ. и др. Гол-БИЧ — Народний Дім.

Не зволіняйте зі замовленнями — робіть збірні замовлення!

Конкурс.

Виділ Кружка У. П. Т. в Чорткові прийме до своєї Бурси в Чорткові (Виглянка доліш-а) на шк. рік 1924/25 30 учеників української гімназії.

Умови прийняття. Місячно харчами: 10 кг пшениці білої мук., 3 кг гречан круп., 3 кг фасолі, 15 кг хліба, 2 кг топленої омасти, 2 кг бураки, 30 кг бараболя, 3 кг кукурудз. муки, 1 кг закритки, 15 штук яєць. Одноразо о в осени 2 коли капуста і оден метер куб. дров.

Доплата грошима околo 8 золотих п. місячно. Кожний ученик має принести з собою постіль, ніж, вил и. ложку, 2 тарелі і горнятко.

Прохання о п. знатте належить внести до 30 серпня 1924 р. до канцелярії гімназії на вул. Управи Бурси.

Чортків, 27. червня 1924.

2—2

пись про Вашого аманаса целєбса о Каленюка, бо вже годі довше витримати. Ви думаете, що такий людині допоможе що, як його пустять в газети? І дальше не буде він займатися організацією і дальше в жидів буде купувати, а не в своїй кооперативі. Бо то бачите — є вже така порода... людей.

Бич-Косів Горбатого і хотіла не направити. Так є і з бушим Вашим комісаром. А нащо, скажіть, ним проганти часопис?

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

Львів, 12. VIII 1924.

Амер. дол. 5.20—5.21 1/2, одиниці і двійки на рівні з ічними ам. дол., канад. долари 4.96—4.95 1/2, Кч 0.15 1/2—0.16, франк фр. 0.27—0.28 1/2, франки швайц. 0.94—1.05, фунти штерлінгов 22.60—22.70, Франк бельг. 0.00—0.00, Ліри 0.00 0.00, Лей 0.02 1/2—0.02 1/2, гроша Австр. кор. 0.00.

Золото: 20 кор. 21.83—21.91, 20 фр. 20.70—20.91, 10 рублів 25.90—26.00.

Срібло: кор. 0.40—0.41 1/2, 5 мор. 2.08—2.10, фльор. 1.04—1.05, рублі 1.72—1.75, копійки за рубель 0.67—0.68.

Збіжжова біржа.

Львів, 11. VIII 1924.

Кр. пшени з 1923, 23—24, Жито з 1923 р. 13—14 1/2, Броварський мчмш з 1923 р. 12.50—13.00, Овес з 1923 р. 13.50—14.50 Ціни розуміється за 100 кг без споживного податку. Місце, станція звадованих.

Ринок.

Хліб 1 кг 0.30, яєць водове 1.56 свичиче 1.23, теляче 0.78, солонина 1.34 сало 1.67, смадець 1.78, масло десерове 4.44, масло кухонне 3.89, сир 0.83, яйця 1 шт. 0.08, сметана 1 літра 1.39, молоко 0.34, 1 кг. меду 1.95, бураки 1 гк. 0.01, цибуля 0.39, часник 1 головка 0.09, курка 2.27—5.00, качка 4 ——7—

Устав церковний на 1925 рік

враз з диепозицією проповідній на неділі і свята цілого року

о. Ом. Горчинського вилає з друку для 1. вересня с. р. Є це необхідний надручє для Веч. Духовенства і дяків, практично ще і з цього згляду, що до уставу домічено ще календар на 1925 рік. Формат книжки кешонковий — сильна обгортка 15 арк. друку. Ціна 3 зл., але хто передплачує устав з гори (до 1. вересня) платить лише 2 зл. Замовлення і передплату слати на адресу: „Русалка“, Львів, Куркова 10.

Др. Вол. Вербенець

Лист до відобрання у нас в Адм.

Вже вийшов з друку ВЕЛИКИЙ Хліборобський Календар „СЕЛО“

на 1925 р. накладом „Нового Часу“ — з твердою, гарною триколіровою окладинкою, на гарнім папері, 13 аркушів друку (понад 200 сторінок) з багато ілюстраціями та цікавим змістом, потрібним не тільки для хлібороба, але для кожного. — Ціна календаря по книгарнях 3 зол. — З поштовою пересилкою 3 зол. 50 сот. — Для передплатників „Нового Часу“ коли присилають гроші з гори, то коштує тільки 2 зол. 50 сот. вже з поштовою пересилкою. — Коли замовляють за післяплатою, то порто оплачують самі.

Так виглядає в зменшенню окладина нашого календаря „Село“.

СЕЛО

ХЛІБОРОБСЬКИЙ КАЛЕНДАР, НОВОГО ЧАСУ.

НА РІК

1925

• ЛЬВІВ •

П. Т. ГРОМАДЯНСТВО

П. Т. ГРОМАДЯНСТВО

П. Т. ГРОМАДЯНСТВО

П. Т. Громадянство

наше повідомляємо отсим, що ми поширили на новий сезон наші робітні суконь і білля свіжими фаховими силами а наш склад добірними товарами і поручаємось знова ласкавим зглядом наших П. Т. Гостей.

Сальон прийнять, заосмотрений найновішими журналами, отворений щодня, крім свят і неділь від 8—1 і 3—6 вопоп.

З поваженням

Жіноча свілка пром. „Труд“

кооп з обм. пор., Львів, Ринок 39.
(власний дім).

П. Т. ГРОМАДЯНСТВО

ХТО з наших Меценатів купить у бідного студента Українського Унів. 20 річників Лт. наук. Вістника і тим допоможе йому продовжувати студії?? Зголошення до Адм. під „Фільоматові“.

ОДНОЇ КІМНАТИ за оплатою, або за уділювання лекцій з гімназ. клас — пошукує ЮРА ШКРУМЕЛЯК, „Новий Час“.
1—2

ПОТРЕБУЮ інтелігентної панночки семінаристки — найрадше з учительського дому — сироти, до науки двох дівчат з II і III кл. народньої. Умова листовна. Писати на адресу: Юлія Олійникова, Ліщин, п. Срілиська Нові.
1—1

ТКАЧІ, які моглиби бути теоритичними і практичними інструкторами в ткацькій школі — поладуть до 25. серпня цр. до „Рідної Школи“, Львів, Ринок ч. 10. свою адресу, перебіг життя, документи на укінчення ткацької школи, або визівки (можна і відписах потверджених Старшиною Кружка УПТ-ва).

Передплата: В краю з поштовою пересилкою місячно 1 зол. 40 сотиків — Чвертьрічно 4 зол. тість в інчій валюті. — З Америки, Канади, Бразилії, і пр. країв Нового Світа приймається тільки річнупередплату. — З Англії, Франції, Німеччини, Австрії, Чехословаччини і т. д. приймається найменше чвертьрічну передплату.

Гроші: З краю належить посилати поштовими переказами або чеками Почтової Каси Ощадности ч. 152.604. — Зі зазначенням: „Для „Нового Часу““. За зміну адреси платиться 30 сот.

Оголошення: В рубриці оголошення: ціла сторінка коштує 70 зол., пів 38 зол., $\frac{1}{4}$ — 20 зол., $\frac{1}{8}$ частинна — 5 сот. (сторінка має 6 шпальт анонс). — ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ: Вірш одної анонсової шпальти 1 пш. Від оголошення в тексті 50%, дорожчі. На першу сторінку оголошень не приймається. Належитість за оголошення належить жидати з гори або сейчас по оказанню доводового примірника.